

แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Guideline for The Management of Learning using Technology by Faculty
Members Mahamakut Buddhist University

มนตรี วิชัยวงศ์

Montri Wichaiwong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

ถลัษนันท์ พุทธิวัชรปัญญา

Thaladsanan Phutthiwashirapanya

สุรัทธนนท์ คิตดี

Suratthanan Kitdee

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: montri.wic@mbu.ac.th

Received: 8 April 2026; Revised: 22 April 2026; Accepted: 27 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน รวมทั้งหมด 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และการสนทนากลุ่มที่ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จำนวน 2 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและเทคโนโลยี จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่า ทางวิทยาเขตล้านนามีระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีแนวทางการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งโอกาสจากนโยบายดิจิทัลและการสนับสนุนของชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังควรพัฒนาระบบสารสนเทศ การยกระดับสมรรถนะอาจารย์ผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน 2. ผลจากการสังเคราะห์แนวทางที่ได้ พบว่า การนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของโลกปัจจุบัน ช่วยส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: แนวทาง} การบริหารการจัดการเรียนรู้, สื่อเทคโนโลยี

Abstract

This research article aims to: 1) study the current state of learning management using technology by lecturers at Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus; and 2) find guidelines for learning management using technology by lecturers at Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus. This research is qualitative. The key informants were administrators and lecturers, totaling 10 people. The research tools included in-depth interviews, focus group discussion recordings, and focus group discussions with 2 experts in educational administration, 2 administrators associated with Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, and 2 experts in teaching and technology, totaling 6 people. Data was analyzed using content analysis.

The research findings revealed that: 1. Based on a document review, interviews, and analysis of factors related to technology-based learning management by faculty members at Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, it was found that the Lanna Campus has a systematic management system with a clear vision, mission, goals, strategies, and action plans. It also has guidelines for educational reform, as well as opportunities from digital policies and support from the community or related organizations. However, further development of the information system, upgrading the competence of faculty members in proactive learning management, effective use of technology, and developing students' English language skills are still needed to sustainably support the changes of the 21st century. 2. The synthesis of the approaches revealed that the use of digital technology in learning management aligns with the context of the modern world, promotes essential 21st-century skills, and significantly enhances the quality of student learning.

Keywords: Guideline, The Management of Learning, Technology

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการปฏิวัติ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนทั้งด้านการทำงาน การเรียนรู้ การสื่อสาร และการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2561) ด้วยพลวัตของโลกยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ อย่างจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ของสังคม และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน เมื่อสังคมก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ เทคโนโลยีก็ได้เข้ามามีบทบาทอย่างลึกซึ้งในทุกมิติของชีวิต โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษา ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมไม่อาจตอบโจทย์ได้อีกต่อไป ผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีศักยภาพในการเข้าถึงองค์ความรู้จากหลากหลายแหล่งผ่านสื่อดิจิทัล อีกทั้งยังมีลักษณะการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความคิด

สร้างสรรค์ และความสอดคล้องกับความสนใจเฉพาะบุคคล ดังนั้น การออกแบบการเรียนรู้จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะที่จำเป็นอย่างรอบด้านให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

ผู้เรียนในยุคดิจิทัลจึงควรได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีทักษะ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมในขณะที่ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้แบบดั้งเดิม ไปสู่การเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้” (Facilitator) และผู้นำทางเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ โดยต้องสามารถออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2557)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล จึงมีนโยบายสนับสนุนให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุทธศาสตร์ที่ 5 และ 6 ของ “แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560” ที่เน้นการพัฒนากำลังคนดิจิทัล และสร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญหลายประการที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นอกจากนี้แนวทางสำคัญอย่างหนึ่งคือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกดิจิทัล (ทองจันทร์ ศรีหานาม, 2551) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจึงถือเป็นภารกิจสำคัญของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการออกแบบระบบการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ระบุว่า ครูจำนวนมากยังขาดความมั่นใจในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเนื้อหาและผู้เรียน อีกทั้งยังขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการใช้สื่อดิจิทัล งานวิจัยของ ศิริพร บุญชื่น (2560) พบว่าการอบรมครูในการใช้เทคโนโลยีมักเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวและไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูไม่สามารถพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อย่างไรก็ตามพบว่าโรงเรียนในระดับพื้นฐาน โดยเฉพาะโรงเรียนในพื้นที่กึ่งชนบท ยังคงประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี แม้ว่าจะมีการจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต อินเทอร์เน็ต หรือสื่อมัลติมีเดีย แต่การนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังคงเป็นไปอย่างกระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบ และไม่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากยังขาดแนวทางการบริหารจัดการที่มีระบบและขาดทักษะในการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

อีกทั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา มีระบบการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีไม่เต็มที่เท่าที่ควร จากข้อมูลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยในประเด็นคือ 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นอย่างไร 2) แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเพิ่มทักษะการวางแผนการดำเนินงานและผลิตงานที่มีคุณภาพในระดับดี โดยมุ่งหวังให้ผู้บริหาร อาจารย์ มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและสามารถมีแนวทางการบริหารงานการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและมีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานซึ่งมีประโยชน์แก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวมได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

1) ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แก่ รองอธิการบดี จำนวน 1 รูป ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต จำนวน 1 รูป ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการจำนวน 1 รูป ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ จำนวน 1 รูป อาจารย์ผู้สอนประจำที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา รวมจำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา จำนวน 2 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และเทคโนโลยี จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1) การบริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) 2.2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2.3) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 2.4) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีของครู 2.5) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2.6) แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 2.7) หลักการ SWOT Analysis 2.8) บริบทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ล้านนา 2.9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ขอบเขตด้านสถานที่

ผู้วิจัยได้ใช้สถานที่ คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

4. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2568 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2569

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แบบการศึกษาเอกสาร

5.2 การสัมภาษณ์แบบโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) ซึ่งลักษณะและเนื้อหาตลอดจนขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

5.3 แบบคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ใช้ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้ ผลการจากการศึกษาสภาพแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ

เทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2566-2568 เป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ประมวลผลจากการศึกษา มาทำการจัดหมวดหมู่และสร้างเป็นกรอบการสนทนากลุ่ม ตามข้อบ่งชี้ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา นำกรอบเนื้อหาซึ่งเป็นเครื่องมือแบบสนทนากลุ่มปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย โดยมีวิธีการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม และเครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

6. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาให้ครอบคลุมข้อมูลทุกส่วนที่ต้องการสอบถาม

6.2 นำข้อมูลจากกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถามในการวิจัย

6.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาโครงการวิจัย

6.4 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแนะนำ มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยอีกครั้ง

6.5 ผู้วิจัยจะได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะจากการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารแผนปฏิบัติการประจำปี เช่น แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการประจำปี สรุปรายงานประเมินภายใน (SAR) และการวิเคราะห์ปัจจัย สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เกี่ยวกับการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยสนทนาตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า ผู้สัมภาษณ์ จะเริ่มต้นจากการแนะนำวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และพยายามสร้างความเป็นกันเองกับผู้สัมภาษณ์มากที่สุด ถึงแม้ว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จะเป็นผู้ร่วมงานก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม จำนวน 1 คน ครูนิเทศ จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 16 คน

1) การเตรียมการการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เตรียมแบบบันทึก หนังสือยินยอม โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed Consent Form) เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับทราบ และยินยอมเป็นผู้ถูกสัมภาษณ์

2) การดำเนินการสัมภาษณ์ตามโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ในประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

3. การจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) ใช้คำถามสนทนาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกร่วมกันเป็นอิสระโดยใช้กระบวนการสนทนา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการจัดเวทีชุมชนไว้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาที่วางไว้ โดยการวิเคราะห์ตามกรอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสรุปเหตุการณ์หรือกฎเกณฑ์ตลอดจนหลักการต่าง ๆ ของการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่มและแนวทางการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ผู้ให้ข้อมูลในการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) จำนวน 8 คน ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2 คน กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน กลุ่มครูผู้สอน 2 คน กลุ่มอำนวยการ งานยุทธศาสตร์และการพัฒนา 1 คน และกลุ่มการจัดการเรียนรู้ งานการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ 1 คน

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของครู โดยสรุปเขียนแบบบรรยายพรรณนา และข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

8.2 การวิเคราะห์ผลของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปแบบบรรยายพรรณนา

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่า มีเอกสารจากรายงานผลการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินภายใน และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกพบว่า ทางวิทยาเขตล้านนามีระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน บริหารองค์กรตามมาตรฐานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล มีการบริหารจัดการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และแนวทางการปฏิรูปการศึกษา นอกจากนี้ทางวิทยาเขตล้านนายังมีการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบตามวงจร PDCA ตั้งแต่การวางแผนแบบมีส่วนร่วม การดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบอย่างเป็นขั้นตอน การตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และการนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนา ส่งผลให้คณาจารย์เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ทางวิทยาเขตล้านนายังมีจุดแข็งด้านภาวะผู้นำ การสนับสนุนเชิงนโยบาย ความพร้อมของอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งโอกาสจากนโยบายดิจิทัลและการสนับสนุนของชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังควรพัฒนาระบบสารสนเทศ การยกระดับสมรรถนะอาจารย์ผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

2. ผลจากการสังเคราะห์แนวทางที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้ จากการสังเคราะห์แนวทางที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้ จากการเปิดเวทีสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่า ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็น

ด้วยและให้การสนับสนุนแนวคิดและทิศทางของงานวิจัยดังกล่าว โดยมองว่าการนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของโลกปัจจุบัน ช่วยส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ (P : Planning) ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของอาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้การวางแผนมีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของวิทยาเขตล้านนาและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นเพียงโครงการระยะสั้น ด้านการดำเนินการ (D : Doing) ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าควรดำเนินการอย่างเป็นระบบตาม 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การออกแบบ การพัฒนา การดำเนินการ และการประเมินผล พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้อาจารย์ของวิทยาเขตล้านนาและผู้รู้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งแนวปฏิบัติที่ดีและแนวทางที่ยังต้องพัฒนา ด้านการตรวจสอบและประเมินผล (C : Checking) ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าควรมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้การประเมินเพื่อพัฒนา และสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการ สุดท้าย ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข (A : Action) ผู้ร่วมสนทนาเห็นตรงกันว่าทำให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์และการนำผลประเมินไปใช้ได้จริง เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนามีความยั่งยืนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่า มีเอกสารจากรายงานผลการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินภายใน มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน บริหารองค์กรตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ส่งผลให้ระบบประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็ง การบริหารจัดการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมตามกลุ่มปัญญาและคุณธรรม ทั้งนี้วิทยาเขตล้านนามีการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบตามวงจร PDCA ตั้งแต่การวางแผนแบบมีส่วนร่วม การดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบอย่างเป็นขั้นตอน การตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และการนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนา ส่งผลให้อาจารย์เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้วิทยาเขตล้านนามีจุดแข็งด้านภาวะผู้นำ การสนับสนุนเชิงนโยบาย ความพร้อมของอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งโอกาสจากนโยบายดิจิทัลและการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังควรพัฒนาระบบสารสนเทศ การยกระดับสมรรถนะอาจารย์ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

ผลจากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด และสุรทอง ศรีสะอาด (2554) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารศึกษานำภาวะผู้นำมาใช้ในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมประยุกต์ศาสตร์และศิลป์แห่งการบริหารเข้าสู่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรการศึกษาและสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ เพชรประภารักษ์ ชุมสาย (2559) ได้นำเสนอแนวคิดว่าการ

บริหารการศึกษามีความสำคัญในฐานะกลไกหลักที่นำไปสู่การพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างสงบสุข ท่านเน้นว่าผลของการบริหารการศึกษา คือการสร้างบุคคลที่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองและมีทักษะในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังมี Deming in Mycoted (2004, อ้างถึงใน สมศักดิ์ สันธะระเวชญ, 2542) กล่าวว่า การจัดการบริหารอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิต และบริการที่มีคุณภาพ ขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่ง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้ Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลง หรือ ทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในสวณย่อย Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าการบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาดหรือได้ เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติ ไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว แม้ว่าการวางแผนจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใด ก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานนั้นหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการ เปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สอดคล้องของงานวิจัยของ วรุณี อรุณ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสมรรถนะครู ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารสมรรถนะครูด้าน การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครู และบุคลากร 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแนวคำถามการสนทนา กลุ่มโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ PDCA MODEL มี 4 ขั้นตอน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการกำกับติดตาม และ ด้านวัดผลและประเมิน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 1) ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนในการพัฒนาครูอย่างเป็นขั้นตอนทั้งระบบและเน้นการทำงานเป็นทีม ผู้บริหาร ควรส่งเสริม ให้ครูสามารถพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ครูจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้งานเทคโนโลยี และ 2) แนวทางการบริหารสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 2.1) มีการวางแผนงานและวิธีดำเนินงานในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน 2.2) ดำเนินการตามแผนการที่ได้วางแผนไว้ตามแผนงานที่ได้วางไว้ 2.3) หลังจากมีดำเนินงานไปสักระยะ ต้องมีการตรวจสอบความคืบหน้าในการดำเนินงาน และ 2.4) มีการวัดและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังมีบางประเด็นไม่มีความสอดคล้องกัน อาจเนื่องมาจากทาง วิทยาเขตล้านนานั้น อยู่ในบริบทของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ที่มีบริบทของความพร้อมในด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ และในส่วนที่สอดคล้องกันคือแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ PDCA MODEL มี 4 ขั้นตอน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการกำกับติดตาม และ ด้านวัดผลและประเมิน และแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของ

อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาในการจัดการเรียนการสอนได้ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม

2. ผลจากการสังเคราะห์แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ดังนี้ จากการเปิดเวทีสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่า ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็นด้วยและให้การสนับสนุนแนวคิดและทิศทางของงานวิจัยดังกล่าว โดยมองว่าการนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของโลกปัจจุบัน ช่วยส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ (P : Planning) ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของอาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การวางแผนมีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของวิทยาเขตล้านนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นเพียงโครงการระยะสั้น ด้านการดำเนินการ (D : Doing) ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าควรดำเนินการอย่างเป็นระบบตาม 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การออกแบบ การพัฒนา การดำเนินการ และการประเมินผล พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้อาจารย์และผู้รู้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งแนวปฏิบัติที่ดีและแนวทางที่ยังต้องพัฒนา ด้านการตรวจสอบและประเมินผล (C : Checking) ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าควรมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้การประเมินเพื่อพัฒนา และสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการ สุดท้าย ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข (A : Action) ผู้ร่วมสนทนาเห็นตรงกันว่าควรให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์และการนำผลประเมินไปใช้จริง เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนามีความยั่งยืนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นผลมาจากผลจากการสังเคราะห์รูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ ศรีสังข์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้สื่อดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้สื่อดิจิทัลควรประกอบด้วยแนวทาง 5 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ: ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนการใช้งานอย่างจริงจัง 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี: ควรมีอุปกรณ์ เทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอและทันสมัย 3) ด้านทักษะครู: ส่งเสริมการพัฒนาครูด้วยการอบรมทั้งทักษะพื้นฐานและทักษะขั้นสูงด้านดิจิทัล 4) ด้านการจัดการเรียนรู้: ครูควรสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการติดตามและประเมินผล: ควรมีระบบการนิเทศและติดตามผลการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า แนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนริศรา เสี่ยงเล็ก (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่าผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบในทุกมิติ ส่วนครูควรได้รับการอบรมและสนับสนุนด้านเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม สรุป การวิจัยครั้งนี้เสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือหลัก ทั้งในมิติของการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการพัฒนา

บุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน

อีกทั้งสอดคล้องกับศักดินันท์ ศรีหาบงค์ และพระมหากิตติ กิตติเมธิ (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การ ก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพใน บริบทของสังคมไทยที่มีความหลากหลายทั้งในเขตเมืองและชนบท รวมถึงความแตกต่างของระดับและขนาด ของสถานศึกษาผลการศึกษาค้นคว้าได้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องมีทักษะและคุณสมบัติหลาย ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) อย่างมีประสิทธิภาพ 2) วิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและระบบบริหาร 3) การสร้างวัฒนธรรม องค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างแรงบันดาลใจ และการมีส่วนร่วมของบุคลากร 4) ความสามารถในการ จัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และการนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ 5) การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ภาครัฐ และเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากร 6) การบริหารความ เสี่ยงด้านเทคโนโลยีและความปลอดภัยทางไซเบอร์ 7) การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรในองค์กร 8) การสร้างสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับการรักษาคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งผู้นำยุคดิจิทัลต้องสามารถ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Digital Transformation) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เพียงแต่ใช้งานเทคโนโลยี เท่านั้น แต่ต้องมีความสามารถในการวางแผน พัฒนานวัตกรรม และสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนามีโครงสร้างบริหารที่เป็นระบบ ชัดเจน และมี แผนปฏิบัติการเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์อย่างเป็นเอกภาพ โดยมีแนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับนโยบายดิจิทัล และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การบูรณาการสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้เป็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับพลวัต โลกยุคใหม่ และทำหน้าที่เกินกว่าการเป็นเครื่องมือประกอบการสอนสื่อดิจิทัลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่ง ความรู้หลากหลาย เกิดการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงาน ร่วมกัน และความรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลลัพธ์สะท้อนการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม แนวทางที่ควรพัฒนาได้แก่ ระบบ สารสนเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การยกระดับสมรรถนะอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน

สรุป

1) จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหาร จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสื่อเทคโนโลยีของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่า วิทยาเขตดังกล่าวมีโครงสร้างการบริหารที่เป็นระบบระเบียบ ชัดเจนทั้งในด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตลอดจนแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกันอย่างเป็นเอกภาพ อีกทั้งยังมีแนวทางขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับโอกาสจากนโยบายดิจิทัล และได้รับการเกื้อหนุนจากชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ได้แก่ การเสริมสร้างระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การยกระดับสมรรถนะของอาจารย์ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2) จากการสังเคราะห์แนวทางที่ได้ศึกษาอย่างรอบด้าน อาจกล่าวได้ว่า การบูรณาการสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับพลวัตของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยีมาใช้มิได้เป็นเพียงเครื่องมือประกอบการสอนเท่านั้น หากยังเป็นกลไกสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ยิ่งไปกว่านั้น การใช้สื่อดิจิทัลยังมีบทบาทในการพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน รวมถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตและการทำงานในสังคมยุคใหม่ ผลลัพธ์ที่ปรากฏจึงสะท้อนให้เห็นถึงการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งล้วนส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1) ควรมีกำหนดนโยบายการบริหารจัดการเรียนรู้ของครูโดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ไว้อย่างเป็นรูปธรรม
- 1.2) ควรมีกำหนดระยะเวลาในการวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบ กำกับติดตาม และปรับปรุงแก้ไขในการบริหารจัดการเรียนรู้ของอาจารย์โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสม
- 1.3) ควรมีการกำกับติดตามผลงานของอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้ของบุคลากรอาจารย์ที่ ใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน
- 1.4) ควรสร้างความตระหนักในการพัฒนาอาจารย์เพื่อจัดการเรียนรู้ของบุคลากร อาจารย์ที่ ใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 2.1) ในการบริหารจัดการเรียนรู้ของอาจารย์โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้ประสบผลสำเร็จทางวิทยาเขตล้านนาควรมีการวางแผน ให้อบรม และให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนรู้ ของบุคลากรทุกคน
- 2.2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาควรกำกับ นิเทศติดตามการดำเนินงานตามแผน/โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 3.1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ของวิทยาเขตล้านนา

3.2) ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ ด้านอื่นๆด้วย ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหาร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทองจันทร์ ศรีหานาม. (2551). สื่อเทคโนโลยีการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริศรา เสี่ยงเล็ก. (2566). แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด และ สุรทอง ศรีสะอาด. (2552). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร
สุวีริยาสาส์น.
- เพชรประภาร์ ชุมสาย. (2559). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศักดิ์นันท์ ศรีหาบงค์ และพระมหากิตติ กิตติเมธี. (2568). การก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษา. วารสารการศึกษาประยุกต์, 3(1), 47–58.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิชย์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัล เพื่อ
เศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรศักดิ์ ศรีสังข์. (2565). แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้สื่อดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์. 24(2), 158–169.
- ศิริพร บุญขึ้น. (2560). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วรวิทย์ อรุณ. (2566). แนวทางการบริหารสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยวิชาการ, 7(3), 193-204.
- Castells Manuel. (2000). The Rise of the Network Society. <https://en.wikipedia.org/wiki/>

the_information_age%3A_economy%2C_society_and_culture?utm_source.

Drucker, P. F. (1999). Management Challenges for the 21st Century. New York: Harper Business.

Partnership for 21st Century Learning. (2007). Framework for 21st Century Learning.

Retrieved March 25, 2026 from <http://www.battelleforkids.org>.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon. 9(5), 1-6.